

Китоби Дониёл — Рақами яксаду ҳаштоду панҷ

Илоҳият дар ҷисм таҷассумёфта: Эътирофи амиқи Петрус ва паёмадҳои он

Jeff Pippenger

2024-04-15

Вақте ки Петрус ҷавоби худро ба саволи Масеҳ дар бораи он ки шогирдон Масеҳро кӣ меҳисобанд баён кард, ӯ эътироф намуд, ки Исо Ҳамон Тадҳиншуда, Масеҳ, Масих аст. Ӯ ҳамчунин гуфт, ки Ӯ Писари Худост.

Чун Исо ба худуди Қайсарияи Филиппӣ омад, аз шогирдони Худ пурсида, гуфт: «Мардум Маро, ки Писари Одам ҳастам, кӣ мегӯянд?» Онҳо гуфтанд: «Баъзеҳо мегӯянд, ки Ту Яҳёи Таъмиддиҳанда ҳастӣ; баъзеҳо — Ильёс; ва дигарон — Ирмиё ё яке аз анбиё». Ӯ ба онҳо гуфт: «Аммо шумо Маро кӣ мегӯед?» Шимъӯни Петрус ҷавоб дода, гуфт: «Ту Масеҳ ҳастӣ, Писари Худои Ҳай». Ва Исо дар ҷавоб ба ӯ гуфт: «Хушо ба ҳоли ту, эй Шимъӯн писари Юнус, зеро инро ҷисм ва хун бар ту ошкор накардааст, балки Падари Ман, ки дар осмон аст. Ва Ман низ ба ту мегӯям, ки ту Петрус ҳастӣ, ва бар ин саҳра Ман калисои Худро бино хоҳам кард; ва дарвозаҳои дӯзах бар он ғолиб нахоҳанд омад. Ва калидҳои Малакути Осмонро ба ту хоҳам дод; ва ҳар он чиро, ки бар замин бибандӣ, дар осмон баста хоҳад шуд; ва ҳар он чиро, ки бар замин бикшой, дар осмон кушода хоҳад шуд». Матто 16:13–19.

Ба воситаи Петрус Рӯҳи Муқаддас ҳақиқати асосиро барои фаҳмиши яксаду чилу чаҳор ҳазор пешниҳод намуд. Ӯ ин корро дар Паниум, ки Қайсарияи Филиппӣ буд, анҷом дод. Паниум муқаддастарин макони маъбад дар парастии аждаҳост, зеро Юнон намояндаи ҷаҳон аст, ва ҷаҳон дар айёми охир Созмони Милали Муттаҳид аст, ки намояндаи заминии аждаҳост. «Дарвозаҳои дӯзах» номе барои маъбади Пан, худои бузи юнониён, мебошад. Ин маъбад дар пеши ғоре бино шуда буд, ки чашмаи Паниумро дар бар дошт. Чашмаи Паниум ба дарёи Урдун об медод, ки рамзи Масеҳ аст.

Номи «Урдун» маънои «фароянда»-ро дорад, ва ҷараёни худро дар минтақаи кӯхистонии шимоли Исроил оғоз менамояд, манбаи асосии худро аз чашмаҳои Кӯҳи Ҳермӯн мегирад, ки баландтарин қулла дар қаторкӯҳи Ҳермӯн аст ва дар он ҷо чашмае ҷойгир аст, ки «дарвозаҳои дӯзах» номида мешавад. Ҳермӯн маънои «муқаддас»-ро дорад ва «Урдун» маънои «фуруд омадан»-ро дорад. Дарёи Урдун аз баландии Кӯҳи Ҳермӯн ҷорӣ шуда, тавассути водии шикوفي Урдун поён меравад ва дар ниҳоят ба Баҳри Мурда мерасад, ки пасттарин нукта дар рӯи замин аст.

Обҳое, ки дарёи Урдунро ғизо медиҳанд, ки аз маъбади Пан сарчашма мегиранд ва дар ниҳоят ба пасттарин нуктаи рӯи замин мерасанд, фуруд омадани Писари Худоро ифода мекунанд, вақте ки Ӯ кӯҳи муқаддаси баландтаринро тарк кард, то ба пасттарин «баҳри

мурда»-и ин ҷаҳон фуруд ояд. Фуруд омадани Масеҳ аз осмон то марги салиб инчунин ифода мекунад, ки Ў чисми инсонӣ суқуткардари бар Худ гирифт, зеро роҳи Ў аз осмон то салиб аз обҳое ғизо мегирифт, ки аз «дарвозаҳои дӯзах» сарчашма мегирифтанд.

Баҳри Мурда на танҳо пасттарин ҷой дар рӯи замин аст, балки шӯрттарин обҳои рӯи замин низ мебошад, ки аз укёнус нӯҳ баробар шӯрттар аст. Марги Масеҳ бар салиб, ки Баҳри Мурда намунаи он аст, ҳамон ҷоест, ки Ў аҳди Худро бо бисёриҳо устувор гардонд.

Ва ҳар ҳади ҳади ордӣ худро бо намак мазза хоҳӣ дод; ва намегузори, ки намаки аҳди Худои ту аз ҳади ордӣ ту кам бошад; бо ҳамаи қурбонҳои худ намак пешкаш хоҳӣ кард. Ибодат 2:3.

Дар роҳи худ аз чашмаҳои кӯҳи Ҳермун, дарёи Урдун аз баҳри Ҷалил мегузарад, ки он ҳамчунин бо номҳои кӯли Тиберия ва кӯли Киннерет маъруф аст. Ҷалил маънои «лӯла» ё «нуқтаи гардиш»-ро дорад. Тиберия номи ҳокими Рум аст, ки пас аз Августин Қайсар омад, ва ба сабаби шакли кӯл, онро Киннерет меноманд, ки маъноаш «чанг» ё «лира» аст. Нуқтаи гардиш барои инсоният он вақт буд, ки Тиберия Қайсар ҳукмронӣ мекард ва Исо маслӯб шуд, ва ҳар як чанг дар осмон хомӯш гардид. Шаҳодати ҷуғрофиёӣ дарёи Урдун дар иртибот бо «дарвозаҳои дӯзах», ки маъбади ҳудои юнонии Пан аст, ба он шаҳодате ишора мекунад, ки Петрус бо илҳами Рӯҳулқудс эълон намуд.

Таҷассуми Масеҳ иттиҳоди Илоҳият ва инсоният буд, ки вақте Рӯҳи Писари Илоҳии Худо бар Худ чисми инсонӣ гирифт, ба вуқӯъ пайваست; ба ин васила Илоҳиятро бо инсоният муттаҳид сохт, чунон ки обҳое, ки аз чашмаи Пан ҷорӣ шуда, дарёи Ўрдунро ғизо медиҳанд, инро рамзӣ ифода мекунанд. Он чи чашмаи Панро ғизо медод, шабнам, борон ва барфе буд, ки бар кӯҳҳои Ҳермун фуру мерехт; Ҳермун рамзи кӯҳи «муқаддас» аст, ки Ўрӯшалими болост.

Суруди дараҷаҳои Довуд. Инак, чи некӯ ва чи форама аст, ки бародарон дар ягонагӣ якҷо сокин бошанд! Он мисли рағани гаронбаҳо бар сар аст, ки бар риш ҷорӣ мешавад, бар риши Ҳорун, ки то домони либосҳояш фуруд меояд; Мисли шабнами Ҳермун ва мисли шабнамест, ки бар кӯҳҳои Сион фуруд меояд; зеро ки дар он ҷо Худованд баракатро амр фармудааст, яъне ҳаётро то абад. Забур 133:1–3.

«Равғани гаронбаҳо», ки бар риши Ҳорун ҷорӣ мешуд, ҳамон рағане буд, ки ҳангоми тадҳин шудани ӯ ва писаронаш ҳамчун қосимони Худо ба қор бурда мешуд.

Ва аз хуше ки бар қурбонгоҳ аст, ва аз рағани тадҳин бигир ва онро бар Ҳорун, ва бар либосҳои ӯ, ва бар писаронаш, ва бар либосҳои писаронаш бо ӯ бипош; ва ӯ, ва либосҳояш, ва писаронаш, ва либосҳои писаронаш бо ӯ муқаддас хоҳанд шуд. Хуруҷ 29:21.

Петрус эътирофи ҳамаи шогирдонро баён кард ва бо ин амал ӯ ҳамчунин эътирофи яқсаду чилу қор ҳазор нафарро баён намуд, ки бояд ҳамчун қосимоти воҳиде тадҳин шаванд, ки қун парчам барафрошта мегардад. «Равғане», ки Ҳорунро тадҳин кард, ҳамчунин шабнами кӯҳи Ҳермун ва низ шабнами кӯҳҳои Сион буд. «Равған» ва «шабнам» он қасманд, ки тадҳини

Рӯҳулқудсро таҷассум мекунад.

Гӯш фаро диҳед, эй осмонҳо, ва ман сухан хоҳам гуфт; ва бишнав, эй замин, суханони даҳони маро. Таълими ман мисли борон хоҳад ҷакид, сухани ман мисли шабнам хоҳад таровид, мисли борони майда бар гиёҳи нозук, ва мисли боронҳои пур бар алаф; зеро ки исми Худовандро эълон хоҳам кард: бузургиро ба Худои мо нисбат диҳед. Такрори Шариат 32:1–3.

«Шабнам» ҳамон «таълимотест», ки бар кӯҳҳои Сион фуруд меояд, ва он «равғани» тадҳин аст, ки он яксаду чилу чор ҳазорро, ки қоҳинони Худо дар рӯзҳои охир мебошанд, ба ваҳдат меорад. Таълимот чун борон мечакад ва чун шабнам қатра-қатра мерезад, зеро он «эълон» карда мешавад. Он эълон карда мешавад, зеро осмон ва замин бояд гӯш диҳанд ва суханони даҳони Ёро бишнаванд, ба воситаи қоҳиноти муттаҳиде, ки байрақ буда, паёмҳои Нидои Нимашаб ва Фарёди Баландро эълон мекунанд.

Чӣ гуна зебоянд бар кӯҳҳо қадамҳои он касе ки башорати нек меоварад, ки сулҳро эълон мекунад; ки башорати нек аз неки меоварад, ки наҷотро эълон мекунад; ки ба Сион мегӯяд: Худои ту подшоҳи мекунад! Ниғаҳбонони ту овоз хоҳанд бардошт; ҳама якҷо бо овоз суруд хоҳанд хонд, зеро онҳо рӯ ба рӯ хоҳанд дид, ҳангоме ки Худованд Сионро боз хоҳад овард. Эй харобаҳои Ерусалим, ба шодӣ бишкуфед, якҷо суруд хонед, зеро Худованд қавми Худро тасалли додааст, Ё Ерусалимро фидия додааст. Худованд бозуи муқаддаси Худро пеши ҷашмони ҳамаи халқҳо бараҳна кардааст; ва ҳамаи қанораҳои замин наҷоти Худои моро хоҳанд дид. Ишаё 52:7–10.

Қосбонони рӯзҳои охир, ки ба воситаи Петрус муаррифӣ шудаанд, наҷот ва сулҳро эълон мекунанд, ва онҳо муттаҳид хоҳанд буд, зеро онҳо рӯ ба рӯ ҳамдигарро хоҳанд дид. Ин ҳангоме руҳ медиҳад, ки «Худованд Сионро боз меоварад». Вожаи ибронӣ, ки ба «боз меоварад» тарҷума шудааст, маънои «баръакс гардондан»-ро дорад. Вақте ки Худованд Сионро баръакс мегардонад, ин маънои онро дорад, ки Сион дар асорат буда буд, чунон ки бо парокандагӣ ифода шудааст, ва он ҳангоме баръакс мегардад, ки асорат ба поён мерасад.

Зеро Худованд чунин мегӯяд: баъд аз он ки ҳафтад сол дар Бобил ба анҷом расад, Ман шуморо тафаккуд хоҳам кард ва қаломи неки Худро нисбат ба шумо ба амал хоҳам овард, то шуморо ба ин макон бозгардонам. Зеро Ман фикрҳои, ки дар бораи шумо дарам, медонам, мегӯяд Худованд, фикрҳои сулҳ, на бадӣ, то ба шумо анҷоми умедбахш ато намоям. Он гоҳ шумо Маро хоҳед хонд, ва хоҳед рафт ва назди Ман дуо хоҳед кард, ва Ман шуморо иҷобат хоҳам намуд. Ва шумо Маро хоҳед ҷуст ва хоҳед ёфт, агар Маро бо тамоми дили худ бичӯед. Ва Ман барои шумо ёфт хоҳам шуд, мегӯяд Худованд; ва асорати шуморо баргардонам, ва шуморо аз ҳамаи халқҳо ва аз ҳамаи ҷойҳои ки шуморо ба он ҷо рондаам, ҷамъ хоҳам овард, мегӯяд Худованд; ва шуморо боз ба он маконе хоҳам овард, ки аз он ҷо шуморо ба асирӣ бурда будам. Ирмӣ 29:10–14.

Ҳамаи анбиё дар бораи айёми охир сухан мегӯянд, ва дар айёми охир қавми Ё дар асорате қарор доранд, ки бояд баргардонида шаванд, то шаҳодати нубувват ба иҷро расад.

Каломе, ки аз ҷониби Худованд ба Ирмиё нозил шуд, чунин буд: «Худованд Худои Исроил чунин мегӯяд: Ҳамаи суханонеро, ки ба ту гуфтаам, барои худ дар китобе бинавис. Зеро инак, рӯзҳо меоянд, мегӯяд Худованд, ки асирии қавми Худ — Исроил ва Яхудоро боз хоҳам гардонд, мегӯяд Худованд; ва онҳоро ба заmine, ки ба падаронашон дода будам, бармегардонам, ва онҳо онро соҳиб хоҳанд шуд». Ирмиё 30:1–3.

Пас аз сеюним рӯз хобидан, чунон ки Лаъзор чор рӯз хобид ва Дониёл бисту як рӯз мотам гирифт, Микоил он ду шоҳидро, ки қавми Ё дар айёми охир мебошанд, эҳе мекунад ва онҳоро ба ягонагӣ меоварад, ва ҳамчунин ба воситаи паёме, ки дар саросари ҷаҳон интишор меёбад, онҳоро тадҳин менамояд. Он паём «шабнам»-и кӯҳи Ҳермӯн (кӯҳи муқаддас) аст, ки чашмаи Панро ғизо медиҳад, ва он баъдан дарёи Ёрдунро ғизо медиҳад. Он тадҳине, ки ба воситаи он паём ба анҷом мерасад, тимсоли тадҳини Исост, ки нишона гузошт, ки Ё Масех гардид, чунон ки Петрус онро муайян кард.

Вақте ки Петрус Масехро ҳамчун Писари Худо шинохт, ӯ Масехро ҳамзамон ҳамчун Писари Худо ва Писари одам муаррифӣ намуд, чунон ки инро обҳои «дарвозаҳои дӯзах», ки дарёи Ёрдунро сероб месозанд, рамзан нишон медиҳанд. Эътирофи Петрус бо илҳами Рӯҳулқудс ба вучуд омада буд, ва маҳз ҳамон ҳақиқат — ки Исо Масех, Яъне Тадҳиншуда аст, ва Ё ҳам Худо ва ҳам инсон мебошад, — аз ҷониби Исо ҳамчун он ҳақиқате муайян карда шуд, ки меҳвари мубориза бар зидди қавми Худо дар рӯзҳои охир хоҳад буд; қавме ки Масех ба онҳо ваъда дод, ки ғолиб хоҳанд шуд, зеро «дарвозаҳои дӯзах» бар ин ҳақиқат ғолиб нахоҳанд омад.

Ҳақиқат ин аст, ки 11 сентябри соли 2001, ҳамон тавре ки Исо хангоми таъмиди Худ тадҳин шуд, муҳригузори ясаду чилу чор ҳазор оғоз ёфт, ва дар он таърих ноумедие мебуд, ки қавми Ёро дар рӯзҳои охир мекушт, то даме ки Ё онҳоро эҳе мекард ва асирии онҳоро бозмегардонд. Раванди эҳе дар бар мегирад муттаҳид сохтани қавми Ёро ба як лашкари азим, ки ҳамчун байрақ боло бардошта мешавад. Кори эҳе кардан, пок сохтан, муттаҳид кардан ва боло бардоштан, пас аз марг дар кӯчаҳо, дар оятҳои даҳ то понздаҳи боби ёздаҳуми Дониёл, ҳамчунин дар дигар порчаҳои Китоби Муқаддас, ба тасвир кашида шудааст. Аммо дар оятҳои сиздаҳ то понздаҳ Масех бори дигар шогирдони Худро ба Қайсарияи Филиппус, ба Паниум, овардааст, ва маҳз дар он ҷо муҳри Худо барои абадиёт нақш мешавад.

Танҳо хангоме ки мо умқи ин воқеиятҳоро дарк мекунем, метавонем ваҳйҳои ҳақиқатеро, ки дар шаҳодати Қайсарияи Филиппӣ ҷой гирифтаанд, бишносем. Дар ояти ҳаждаҳуми боби шонздаҳуми Матто, номи Шимъун Бар-Юно ба Петрус иваз карда мешавад, ки, чунон ки пештар дар як мақолаи ахир қайд гардида буд, рамзи саду чилу чаҳор ҳазор мебошад. Ваҳйи риёзие, ки дар ин оят муқаррар гардидааст, Исоро ҳамчун Шуморандаи Аҷоиб бузург месозад, зеро на танҳо метавон Петрусро ҳамчун намояндаи саду чилу чаҳор ҳазор фаҳмид, балки Матто 16:18 инчунин рамзи риёзии «phi» низ мебошад.

Пеш аз он ки мо ба математикаи вобаста ба «phi» муроҷиат намоем, бояд қайд карда шавад, ки «phi» ҷузъи калимаи «Philippi», яъне дуввумин аз ду номи шаҳри Паниум аст. Ояти

ҳаждаҳум муайян месозад, ки Исо ба Петрус ба забони ибронӣ сухан гуфт, ки он ба юнонӣ сабт гардид ва баъдтар ба англисӣ тарҷума шуд. Ин се марҳила ба ҳокимияти Масеҳ бар Каломи Ў ишора мекунанд. Вақте ки калима бо низоми математикии зарб кардани мавқеъҳои рақамгузоришуда баррасӣ мешавад, он нишон медиҳад, ки номи Петрус ба яксаду чилу чор ҳазор баробар аст ва ба ҳамин васила Исоро ҳамчун Шуморагари Аҷоиб таъкид менамояд. Дар ҳамон ояте, ки Исо эълон мекунад, ки Калисои Худро хоҳад бино кард, Шуморагари Аҷоиб раванди тарҷумаро таҳти идораи Худ қарор дод, то ҳақиқате, ки дар ояти ҳаждаҳуми боби шонздаҳум муаррифӣ шудааст, рамзи математикии «phi»-ро ифода намояд.

Ва Ман низ ба ту мегӯям, ки ту Петрус ҳастӣ, ва бар ин саҳра Калисои Худро бино хоҳам кард; ва дарвозаҳои қаҳаннам бар он ғолиб нахоҳанд омад. Матто 16:18.

Калисои Ў на танҳо бар таълимоте бино ёфтааст, ки Исо Масеҳ аст ва Ў Писари Худост, балки ҳамчунин бар он ҳақиқат, ки Ў Калом аст, ва Калом ҳамаи чизҳоро, аз ҷумла риёзиёт, наҳв ва аъмоли инсонро, офаридааст ва идора мекунад.

Дар Ў мо низ меросе ёфтаем, зеро мувофиқи нияти Он ки ҳама чизро бар тибқи машварати иродаи Худ амал мекунад, пешакӣ таъйин шудаем. Эфсӯсиён 1:11.

Фи, ки аксаран бо ҳарфи юнонии ф (фи) ифода мешавад, як собити математикӣ аст, ки тақрибан ба 1.618033988749895 баробар мебошад. Ин адад ҳамчун таносуби тиллоӣ ё нисбати илоҳӣ маъруф аст. Он «адади ирратсионалӣ» мебошад, яъне онро бо як касри сода ифода кардан мумкин нест, ва намоиши даҳии он беохир идома меёбад, бидуни он ки тақрор шавад.

Таносуби тиллоӣ дорои бисёр хусусиятҳои назаррас буда, дар заминаҳои гуногун — дар математика, санъат, меъморӣ, табиат ва соҳаҳои дигар — зоҳир мегардад. Он бисёр вақт дар шаклҳои ҷандасӣ, монанди росткунҷаҳо, панҷкунҷаҳо ва дувоздаҳрӯяҳо, дида мешавад, ки дар онҳо нисбати тарафи дарозтар ба тарафи кӯтоҳтар ба фи баробар аст.

Дар санъат ва меъморӣ таносуби тиллоӣ ба эҷод кардани нисбатҳои аз лиҳози зебӣ дилписанд мусоид шумурда мешавад. Он дар тӯли таърих аз ҷониби ҳунармандон ва меъморон, аз тамаддунҳои бостонӣ то давраи Эҳё ва фаротар аз он, барои тарҳрезии композитсияҳо, биноҳо ва осори бадеӣ истифода шудааст. Дар математика таносуби тиллоӣ дар муодилаҳо ва пайдарпайии гуногуни математикӣ зӯхур мекунад, аз ҷумла дар пайдарпайии Фибоначчи, ки дар он ҳар як ҳадд ба маҷмӯи ду ҳадди пешини он баробар аст. Бо афзоиш ёфтани ҳаддҳои пайдарпайии Фибоначчи, нисбати ҳаддҳои пайдарпай ба phi наздик мешавад.

Дар ояти 16:18 мо ф-и математикӣ (1.618...)-ро меёбем. Исо, Худое ки «ҳама чизро мувофиқи машварати иродаи Худ амал мекунад», муайян намуд, ки имзои Худро ҳамчун Палмонӣ, Шумораи Аҷоиб, ё Ҳисобгари Асрор, дар ҷуғрофиёи нубувватӣ ҷой диҳад, ки майдони ҷанги калисои Ёро бар зидди дарвозаҳои дӯзах дар айёми охир муайян месозад. Дар он майдони ҷанги нубувватӣ, ба воситаи тасарруфи Худ бар ададҳо, Ў саду чилу чор

ҳазорро бо «Петрус» намояндагӣ намуд, ки номаш аз «Шимъӯн» — он ки паёми кабӯтарро мешунавад — ба «Петрус» иваз карда шуд; ба ин васила, саду чилу чор ҳазорро ҳамчун қавми аҳди Худ дар айёми охир нишонгузорӣ намуд.

«санге», ки Ё баргузид, то Калисои Худро бар он бино намояд, ҳамон санги таҳкурсист, таҳкурсӣ ва санги сари ғӯшаи «ҳафт замон»-и Ибодатномаи Левӣ бисту шаш аст, зеро ҳеч таҳкурсии ҳақиқӣ нест, магар он ки Масеҳ бошад. Аз таъмиди Масеҳ, ҳангоме ки Шимъӯн паёми кабӯтарро «шунид», то салиби Баҳри Мурда, ба муддати як ҳазору дусаду шаст рӯз, ҳар рӯз ду бор, қурбонии субҳгоҳӣ ва шомгоҳӣ барпо мешуд, ба истиснои рӯзи охири он як ҳазору дусаду шаст рӯз; зеро дар он рӯз қурбонии шомгоҳӣ аз дасти коҳин раҳо шуд, ва бар салиб Масеҳ ҳамчун қурбонии дуо ҳазору панҷасду бистум чон супурд.

«Ҳама чиз даҳшат ва ошуфтагист. Коҳин дар остонаи қурбон кардани қурбонӣ қарор дорад; аммо корд аз дасти беқуввати ӯ меафтад, ва барра мегурезад. Тимсол дар марги Писари Худо бо асли худ рӯ ба рӯ гардид. Қурбонии бузург ба ҷо оварда шуд. Роҳ ба муқадастарин макон кушода гардид. Барои ҳама роҳи нав ва зинда омода шудааст. Дигар инсонияти гуноҳкору андӯхгин ниёз надорад, ки мунтазири омадани саркоҳин бошад». «The Desire of Ages», 757.

«Санге», ки Ё Калисои Худро бар он бино хоҳад кард, ҳамон санги бунёдӣ аст, ки бинокорон онро рад карданд; шумораи он «ду ҳазору панҷасду бист» аст. Дар як ояти кӯтоҳ Масеҳ Худро ҳамчун Ҳокими ҳама чизҳо муаррифӣ мекунад, ва ҳангоме ки Ё чунин мекунад, Ё дар оятҳои сздаҳ то понздаҳи боби ёздаҳуми китоби Дониёл истода, суҳан мегӯяд.

Ва Ман ҳам ба ту мегӯям: ту Петрус ҳастӣ, ва бар ин саҳра калисои Худро бино хоҳам кард; ва дарвозаҳои ҷаҳаннам бар он ғолиб нахоҳанд омад. Матто 16:18.

Мо ин таҳқиқотро дар мақолаи оянда идома хоҳем дод.

«Чизҳои ниҳонӣ аз онӣ Худованд Худои мост; вале он ҷи ошкор шудааст, аз онӣ мост ва аз онӣ фарзандонӣ мост то абад». Тақрори Шариат 29:29. Худо ҳаргиз ба одамон ошкор накардааст, ки Ё қори офаринишро маҳз ҷи гуна анҷом дод; илми башар наметавонад асрори Ҳаққи Таолоро таҳқиқ намояд. Қудрати офаринандаи Ё, ҳамчунон ки ҳастии Ё, барои дарки инсон ғайриқобили фаҳм аст.

«Худо иҷозат додааст, ки сели нуре бар ҷаҳон ҳам дар илм ва ҳам дар ҳунар фурӯ рехта шавад; аммо ҳангоме ки одамон, ки худро аҳли илм мешуморанд, ин мавзӯҳоро аз нуқтаи назари сирф башарӣ баррасӣ мекунанд, онҳо бешубҳа ба ҳулосаҳои нодуруст хоҳанд расид. Шояд аз он ҷи Каломи Худо ошкор кардааст, фаротар андеша рондан бегуноҳ бошад, агар назарияҳои мо ба ҳақиқатҳое, ки дар Навиштаҳо ёфт мешаванд, муҳолифат накунанд; аммо онҳое ки Каломи Худоро тарк мекунанд ва мекӯшанд аъмоли офаридаи Ёро бар асоси усулҳои илмӣ тавзеҳ диҳанд, бар уқёнуси ношинос бидуни харита ва қутбнамо саргардонанд. Бузургтарин ақлҳо низ, агар дар таҳқиқоти худ аз Каломи Худо роҳнамоӣ нагиранд, дар кӯшишҳои худ барои пай бурдан ба робитаи миёни илм ва ваҳй саргум мешаванд. Азбаски Офаридгор ва аъмоли Ё то он

андоза болотар аз дарки онҳост, ки онҳоро бо қонунҳои табиӣ тавзеҳ дода наметавонанд, онҳо таърихи Китоби Муқаддасро ғайриэътимод мешуморанд. Онҳое ки ба эътимоднокии сабтҳои Аҳди Қадим ва Аҳди Ҷадид шубҳа мекунанд, ба як қадами дигар низ бурда хоҳанд шуд ва ба вучуди Худо шубҳа хоҳанд кард; ва он гоҳ, чун лангариҳои худро аз даст додаанд, вогузошта мешаванд, то бар саҳраҳои беимонӣ саргардон кӯфта шаванд.»

«Инҳо соддагии имонро аз даст додаанд. Бояд ба қудрати илоҳии Қаломии муқаддаси Худо имони устувор вучуд дошта бошад. Китоби Муқаддас набояд бо андешаҳои инсонӣ дар бораи илм санчида шавад. Дониши инсон роҳнамои ноустувор аст. Шаккокони, ки Китоби Муқаддасро ба хоштири эродҷӯй мехонанд, метавонанд бар асари дарки нокомили худ ё аз илм ва ё аз ваҳй иддао кунанд, ки байни онҳо ихтилофҳо меёбанд; аммо агар дуруст фаҳмида шаванд, онҳо дар ҳамоҳангии қомиланд. Мусо таҳти роҳнамоии Рӯҳи Худо навишт, ва ҳеҷ назарияи дурусти геология ҳаргиз кашфиётеро даъво нахоҳад кард, ки бо гуфтаҳои ӯ ошғипазир набоянд. Ҳамаи ҳақиқат, хоҳ дар табиат бошад ва хоҳ дар ваҳй, дар ҳамаи зуҳуроти худ бо худ созгор аст.

«Дар қаломии Худо саволҳои бисёре матраҳ мегарданд, ки донишмандони аз ҳама амик ҳаргиз наметавонанд ба онҳо ҷавоб диҳанд. Таваҷҷуҳ ба ин мавзӯҳо ҷалб карда мешавад, то ба мо нишон дода шавад, ки чӣ қадар чизҳо ҳастанд, ҳатто дар миёни умуроти оддии зиндагии ҳаррӯза, ки зеҳнҳои маҳдуд, бо тамоми ҳикмати ба он фаҳрқардаи худ, ҳаргиз наметавонанд онҳоро қомилан дарк намоянд.»

«Аммо мардони илм чунин мепиндоранд, ки метавонанд ҳикмати Худоро, он чиро ки Ё кардааст ё карда метавонад, дарк намоянд. Ин ақида ба дараҷаи зиёд роиҷ аст, ки Ё бо қонунҳои Худ маҳдуд гардидааст. Мардум ё вучуди Ёро инкор мекунанд ё онро нодида мегиранд, ё гумон мекунанд, ки ҳама чизро, ҳатто амали Рӯҳи Ёро бар дили инсон, тавзеҳ дода метавонанд; ва дигар на номи Ёро эҳтиром менамоянд ва на аз қудрати Ё метарсанд. Онҳо ба ғавқутабиӣ имон надоранд, зеро на қонунҳои Худоро мефаҳманд ва на қудрати бепоёни Ёро, ки иродаи Худро ба василаи онҳо ба амал оварад. Тавре ки одатан ба қор бурда мешавад, истилоҳи «қонунҳои табиат» он чизеро дар бар мегирад, ки одамон тавонистаанд нисбат ба қонунҳое, ки ҷаҳони қисмониро идора мекунанд, кашф намоянд; аммо дониши онҳо то чӣ андоза маҳдуд аст, ва то чӣ андоза васеъ аст он соҳае, ки Офаридгор метавонад дар ҳамоҳангӣ бо қонунҳои Худ амал кунад ва, бо вучуди ин, қомилан берун аз дарки мавҷудоти маҳдуд бошад!»

«Бисёриҳо таълим медиҳанд, ки модда дорои қувваи ҳаётӣ мебошад, — яъне ба модда баъзе хосиятҳо бахшида мешаванд, ва сипас он вогузошта мешавад, то ба воситаи неруи фитрии худ амал кунад; ва амалиётҳои табиат мувофиқи қонунҳои собит ҷараён меёбанд, ки ҳуди Худо низ наметавонад ба онҳо мудохила намояд. Ин илми қозиб аст ва бо қаломии Худо тасдиқ намегардад. Табиат хизматгори Офаридгори худ аст. Худо қонунҳои Худро бекор намекунад ва бар ҳилофи онҳо амал намекунад, балки пайваста онҳоро ҳамчун абзорҳои Худ истифода мегардад. Табиат ба як ақл, як ҳузур, як неруи ғайбӣ шаҳодат медиҳад, ки дар қонунҳои он ва ба воситаи онҳо амал мекунанд. Дар табиат қори доимии Падар ва Писар вучуд дорад. Масеҳ мегӯяд: “Падари Ман то ҳоло

амал мекунад, ва Ман низ амал мекунам”. Юҳанно 5:17.»

«Левизодагон дар суруди худ, ки Наҳеми онро сабт кардааст, чунин суруданд: “Ту, танҳо Ту, Худованд ҳастӣ; Ту осмон, осмони осмонҳоро бо тамоми лашкарашон, замин ва ҳар он чиро, ки дар он аст, офаридаӣ, ... ва Ту ҳамаи онҳоро нигоҳ медорӣ”. Наҳеми 9:6. Дар мавриди ин ҷаҳон, кори офариниши Худо ба анҷом расидааст. Зеро “корҳо аз бунёди ҷаҳон анҷом ёфта буданд”. Ибриён 4:3. Аммо қудрати Ё ҳанӯз ҳам дар ниғаҳдории мавҷудоти офариниши Ё ғаёб аст. На аз он сабаб аст, ки дастгоҳе, ки як бор ба ҳаракат дароварда шудааст, бо неруи зотии худ амал карданро идома медиҳад, набз мезанад ва нафас пас аз нафас меояд; балки ҳар як нафас, ҳар як тапиши дил, далели ғамхории фарогири Ёст, ки дар Ё “мо зиндагӣ мекунем, ва ҳаракат менамоем, ва ҳастии худ дорем”. Аъмол 17:28. На ба сабаби қувваи зотист, ки сол ба сол замин неъматҳои худро ба бор меорад ва ҳаракати худро дар гирди офтоб идома медиҳад. Дастӣ Худо сайёраҳоро роҳнамоӣ мекунад ва онҳоро дар ҷойҳои худ дар ҷараёни мунтазами ҳаракаташон аз миёни осмонҳо нигоҳ медорад. Ё “лашқари онҳоро ба шумора берун меоварад: Ё ҳамаи онҳоро бо ном меконад; аз бузургии қудрати Худ ва аз он ки дар тавоноӣ пурқувват аст, на яке гум мешавад”. Ишаё 40:26. Бо қудрати Ёст, ки наботот нашъунамо мекунад, баргҳо падид меоянд ва гулҳо мешукуфанд. Ё “алафро бар кӯҳҳо мерӯёнад” (Забур 147:8), ва ба воситаи Ё водиҳо ҳосилхез мегарданд. “Ҳамаи ҳайвоноти ҷангал ... хӯроки худро аз Худо металабанд”, ва ҳар ҷонвари зинда, аз хурдтарин ҳашарот то инсон, ҳар рӯз ба ғамхории иноятomezии Ё вобаста аст. Бо суханони зебои забурсаро, “Инҳо ҳама аз Ту мунтазиранд.... Он чиро, ки ба онҳо медиҳӣ, ҷамъ мекунад: дастӣ Худро мекушӣ, аз неки сер мешаванд”. Забур 104:20, 21, 27, 28. Каломи Ё аносирро идора мекунад; Ё осмонҳоро бо абрҳо мепӯшонад ва барои замин борон муҳайё месозад. “Ё барфро мисли пашм медиҳад; кировро мисли хокistar мепароканад”. Забур 147:16. “Вақте ки Ё овози Худро баланд мекунад, дар осмонҳо анбӯҳи обҳо падид меояд, ва Ё бухорҳоро аз канорҳои замин боло мебарорад; барқҳоро бо борон месозад ва бодро аз хазинаҳои Худ берун меоварад”. Ирмиё 10:13.»

«Худо асоси ҳама чиз аст. Ҳар илми ҳақиқӣ бо корҳои Ё дар ҳамоҳангист; ҳар таълими ҳақиқӣ ба итоат ба ҳукумати Ё меоварад. Илм мӯъҷизаҳои наvero бар назари мо мекушоад; он ба баландӣ парвоз мекунад ва аъмоқи наvero меомӯзад; аммо аз таҳқиқоти худ ҳеҷ чизро намеоварад, ки бо ваҳйи илоҳӣ муҳолифат дошта бошад. Нодонӣ метавонад бикӯшад, ки бо истинод ба илм назарҳои ботилро дар бораи Худо дастгирӣ намояд, вале китоби табиат ва Каломи навишташуда бар якдигар нур меафкананд. Пас, ба ин васила мо ба он роҳнамоӣ мешавем, ки Холиқро сачда намоем ва ба Каломи Ё эътимоди огоҳона дошта бошем». Патриархҳо ва анбиё, 113–115.